1957. évi 15. törvényerejű rendelet

az Egyesült Nemzetek kiváltságairól és mentességeiről New Yorkban, 1946. évi február hó 13. napján kelt nemzetközi egyezmény kihirdetéséről[1]

(A Magyar Népköztársaság csatlakozási okiratának letétele az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál 1956. július 30-án megtörtént.)

1. § A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az Egyesült Nemzetek kiváltságairól és mentességeiről New Yorkban, 1946. évi február hó 13. napján kelt Nemzetközi Egyezményt a jelen törvényerejű rendelettel kihirdeti.

2. § Az 1. §-ban említett egyezmény hivatalos fordítása a következő:

„Egyezmény az Egyesült Nemzetek kiváltságairól és mentességeiről. Az Egyezményt az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1946. február 13-án fogadta el

Tekintettel arra, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 104. Cikke előírja, hogy a Szervezetet mindegyik tagjának területén megilleti a feladatának ellátásához és céljainak eléréséhez szükséges jogképesség;

Tekintettel arra, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 105. Cikke előírja, hogy a Szervezetet mindegyik tagjának területén megilletik a céljainak eléréséhez szükséges kiváltságok és mentességek, valamint az Egyesült Nemzetek tagjainak képviselőit és a Szervezet tisztviselőit hasonlóképpen megilletik a Szervezettel kapcsolatos feladataik független ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek;

A fentiek alapján a Közgyűlés 1946. február 13-án hozott határozatával elfogadta az alábbi Egyezményt és az ahhoz való csatlakozást az Egyesült Nemzetek mindegyik tagjának javasolta.

I. Cikk

Jogi személyiség

1. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének jogi személyisége van. Jogképessége kiterjed:

a) szerződések kötésére;

b) ingatlan és ingó javak megszerzésére és elidegenítésére;

c) peres- és peren kívüli eljárásban való részvételre.

II. Cikk

Javak, vagyon és tulajdon

2. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezetét, annak bárhol található, bárkinek bírlalatában levő javait és tulajdonát a helyi joghatóság minden megnyilvánulása alól mentesség illeti, kivéve ha arról valamely meghatározott esetben kifejezetten lemondott. A mentességről való lemondás azonban nem terjed ki a végrehajtás alóli mentességre.

1 Kihirdetve: 1957. III. 1.

3. bekezdés. A Szervezet helyiségei sérthetetlenek. Bárhol található és bárkinek bírlalatában levő javai és tulajdona mentesek a házkutatás, igénybevétel, elkobzás, kisajátítás vagy a végrehajtási, közigazgatási, bírósági, vagy törvényhozási kényszer bármely más alakban való megnyilvánulása alól.

4. bekezdés. A Szervezet levéltárai és általában a birtokában, illetőleg kezelésében levő okiratok, őrzési helyükre tekintet nélkül sérthetetlenek.

5. bekezdés. A Szervezet minden pénzügyi ellenőrzésre, szabályozásra vagy fizetési halasztásra való tekintet nélkül:

a) vagyonnal, arannyal és bármiféle devizával rendelkezhet és bármely pénznemben lehet folyószámlája;

b) vagyonát, aranyát vagy egyik ország devizáját a másik országban, vagy bármely ország területén szabadon ruházhatja át és a birlalatában levő devizákat bármely más pénznemre átválthatja.

6. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezete a fenti 5. bekezdésben biztosított jogai gyakorlásánál tekintetbe veszi a tagállamok kormányainak előterjesztéseit, abban a mértékben, amelyben annak megítélése szerint saját érdekei sérelme nélkül helytadhat.

7. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezete, tulajdona, jövedelmei és egyéb javai:

a) Mentesek minden egyenes adó alól. Mindazonáltal a Szervezet önként értetődően nem kéri oly adók alóli mentesítését, amelyek nem haladják meg a közhasznú szolgáltatások egyszerű ellenértékét.

b) Az Egyesült Nemzetek Szervezetének hivatalos használatára behozott vagy kivitt tárgyak minden vám, behozatali vagy kiviteli tilalom és korlátozás alól mentesek. Mindazonáltal a mentesség felhasználásával behozott cikkeket azon ország területén, ahová behozták, önként értetődően nem szabad eladni, hacsak nem ezen ország kormánya által megállapított feltételek mellett.

c) Kiadványai minden vám és minden behozatali és kiviteli tilalom és korlátozás alól mentesek.

8. bekezdés. Ámbár az Egyesült Nemzetek Szervezete elvileg nem kívánja az ingó vagy ingatlan javak árába beszámított fogyasztási adó vagy eladási illeték alól való mentesítését, mégis, ha hivatalos használatára jelentősebb bevásárlásokat eszközöl, amelyeknek árába ily természetű adók és illetékek vannak beszámítva, a tagok, valahányszor lehetséges, megfelelő igazgatási intézkedéseket tesznek ezen adók és illetékek összegének elengedésére vagy visszatérítésére.

III. Cikk

Közlési könnyítések

9. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezetét hivatalos közléseit illetőleg, mindegyik tagjának területén legalább annyira kedvező elbánás illeti meg, mint amilyen elbánást az a futárposta, a kábeltáviratok, táviratok, rádiótáviratok, fényképtáviratok, távbeszélő közlések és más közlések elsőbbsége, díja és illetéke tekintetében bármely más kormánynak, illetőleg diplomáciai képviseletének engedélyez; ugyanez vonatkozik a sajtó és a rádió tájékoztatására szánt közlések díjára is.

10. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének joga van rejtjel alkalmazására, valamint saját levelezésének a diplomáciai futárokkal és csomagokkal azonos kiváltságokat és mentességeket élvező futárok és csomagok útján való továbbítására és vételére.

IV. Cikk

A tagok képviselői

11. bekezdés. A tagoknak az Egyesült Nemzetek fő- és kisegítő szervei mellett levő, valamint az Egyesült Nemzetek által összehívott értekezletekre küldött képviselői e tisztségük gyakorlásának, valamint az összejövetel színhelyére való utazásuk és onnan visszatérésük ideje alatt a következő kiváltságokat és mentességeket élvezik:

a) A letartóztatás alól, valamint személyes poggyászuk visszatartása és lefoglalása alól mentesek, továbbá képviselői minőségükben végzett (mind szóbeli, mind írásbeli) tényke... sükkel kapcsolatban mentesek mindennemű joghatóság alól;

b) valamennyi iratuk és okiratuk sérthetetlen;

c) joguk van rejtjel használatához és okiratoknak, valamint levelezésnek futár útján vagy lepecsételt csomagokban való továbbításához;

d) saját személyük és házastársuk azokban az országokban, amelyeket tisztségük gyakorlása közben felkeresnek, vagy amelyeken átutaznak, mentes mindennemű bevándorlást korlátozó szabály, a külföldiek bejelentésére vonatkozó minden előírás, valamint minden állampolgári szolgálati kötelezettség alól;

e) a fizetési eszközökre és azok beváltására vonatkozó rendelkezések tekintetében ugyanazok a kedvezmények illetik meg őket, mint idegen kormányoknak hivatalos küldetésben levő képviselőit;

f) személyes poggyászukra vonatkozólag ugyanazokat a mentességeket és kedvezményeket élvezik, mint a diplomáciai képviselők;

g) megilleti őket a diplomáciai képviselők által élvezett és a fentiekkel nem összeegyeztethetetlen minden egyéb kiváltság, mentesség és kedvezmény, nem mentesek azonban a behozott tárgyak (a személyes poggyászukban behozott tárgyak kivételével) vámja, fogyasztási adója vagy eladási illetéke alól.

12. bekezdés. A tagoknak az Egyesült Nemzetek fő- és kisegítő szervei mellett levő, valamint az Egyesült Nemzetek által összehívott értekezletekre küldött képviselői teljes szólásszabadságának és tisztségük teljes függetlenségben való betöltése biztosításának érdekében az ebben a minőségükben végzett mind szóbeli, mind írásbeli tényke... sükkel kapcsolatos joghatóság alóli mentesség ezeket a személyeket azután is megilleti, miután megszűntek a tagok képviselői lenni.

13. bekezdés. Abban az esetben, ha valamely adó esedékessége az adóalany tartózkodási idejével van kapcsolatban, azt az időtartamot, amely alatt a tagoknak az Egyesült Nemzetek fő- és kisegítő szervei mellett levő, valamint az Egyesült Nemzetek által összehívott értekezletekre küldött képviselői e tisztségük gyakorlásából kifolyóan tartózkodnak valamely tagállam területén, a tartózkodási időbe nem lehet beszámítani.

14. bekezdés. A tagok képviselőit a kiváltságok és mentességek nem személyes előnyükre, hanem a Szervezettel kapcsolatos tisztségük független betöltésének biztosítása érdekében illetik meg. Ebből következően a tagoknak nemcsak joguk, hanem kötelezettségük képviselőjük mentességéről minden olyan esetben lemondani, amelyben az az igazságszolgáltatás menetét akadályozná és arról a mentesség céljának sérelme nélkül le lehet mondani.

15. bekezdés. A 11., 12. és 13. bekezdés rendelkezéseit nem lehet alkalmazni oly állam hatóságaival szemben, amelynek a képviselő állampolgára, vagy képviselője, illetőleg az volt.

16. bekezdés. A jelen cikk alkalmazása szempontjából a „képviselő” kifejezés a pótküldötteket, tanácsadókat, technikai szakértőket és a küldöttségek titkárait is magában foglalja.

V. Cikk

Tisztviselők

17. bekezdés. A Főtitkár kijelöli a tisztviselőknek azokat a csoportjait, akikre a jelen cikk, valamint a VII. Cikk rendelkezései kiterjednek. Ezt a jegyzéket a Közgyűlés elé terjeszti és azt minden tag kormányával közli. Az e csoportokba tartozó tisztviselők nevét időszakonként közölni kell a tagok kormányaival.

18. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének tisztviselői:

a) hivatalos minőségükben végzett (mind szóbeli, mind írásbeli) ténykedésükkel kapcsolatban mentesek a joghatóság alól;

b) az Egyesült Nemzetek Szervezetétől élvezett minden illetmény és járandóság mindennemű adó alól mentes;

c) mentesek minden állampolgári szolgálati kötelezettség alól;

d) saját személyük, valamint házastársuk és azok a családtagjaik, akiknek eltartásáról gondoskodnak, mentesek a bevándorlást korlátozó szabályok, valamint a külföldiek bejelentésére vonatkozó előírások alól;

e) a fizetési eszközök beváltása tekintetében ugyanazokat a kiváltságokat élvezik, mint az illető Kormány mellett működő diplomáciai képviseletek megfelelő rangban levő beosztottjai;

f) nemzetközi krízis idején saját személyük, valamint házastársuk és azok a családtagjaik, akiknek eltartásáról gondoskodnak, hazatérésük tekintetében ugyanazokat a kedvezményeket élvezik, mint a diplomáciai küldöttek;

g) beosztásuknak valamely országban első ízben való elfogadása alkalmával berendezési tárgyaikat és értékeiket vámmentesen hozhatják be.

19. bekezdés. A Főtitkár és valamennyi Főtitkárhelyettes, mind saját személyükben, mind házastársuk és kiskorú gyermekeik a 18. bekezdésben meghatározott kiváltságokon és mentességeken kívül élvezik a nemzetközi jog szerint a diplomáciai megbízottakat megillető kiváltságokat, mentességeket, kivételeket és kedvezményeket.

20. bekezdés. A tisztviselőket a kiváltságok és mentességek kizárólag az Egyesült Nemzetek érdekében és nem személyes előnyükre illetik meg. A Főtitkár lemondhat és köteles lemondani a tisztviselők mentességéről minden olyan esetben, amelyben véleménye szerint a mentesség akadályozná az igazságszolgáltatás menetét és arról a Szervezet érdekeinek sérelme nélkül le lehet mondani.

21. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezete mindenkor együttműködik a tagállamok illetékes hatóságaival az igazságszolgáltatás rendes menetének megkönnyítése és a rendőri szabályok betartásának biztosítása céljából, továbbá a jelen cikkben felsorolt kiváltságokkal, mentességekkel és kedvezményekkel való visszaélések elkerülése érdekében.

VI. Cikk

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének kiküldött szakértői

22. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének kiküldött szakértőit (amennyiben nem tartoznak az V. Cikkben említett tisztviselők közé) kiküldetésük tartama alatt, ideértve az utazás időtartamát is, megilletik a feladatuknak teljes függetlenségben való ellátásához szükséges kiváltságok és mentességek. Különösen is élvezik az alábbi kiváltságokat és mentességeket:

a) a letartóztatás alól, valamint személyes poggyászuk visszatartása és lefoglalása alól mentesek;

b) feladatuk teljesítése során végzett (mind szóbeli, mind írásbeli) tevékenységükkel kapcsolatban mentesek mindennemű joghatóság alól. Ez a mentesség ezeket a személyeket azután is megilleti, miután az Egyesült Nemzetek Szervezetének megbízásából való eljárásuk véget ért;

c) valamennyi iratuk és okiratuk sérthetetlen;

d) joguk van rejtjel használatához és okiratoknak, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezetével való érintkezésükben levelezésnek futár útján vagy lepecsételt csomagokban való továbbításához;

e) a fizetési eszközökre és azok beváltására vonatkozó rendelkezések tekintetében ugyanazok a kedvezmények illetik meg őket, mint idegen kormányoknak hivatalos kiküldetésben levő képviselőit;

f) személyes poggyászukra vonatkozólag ugyanazokat a mentességeket és kedvezményeket élvezik, mint a diplomáciai képviselők.

23. bekezdés. A szakértőket a kiváltságok és mentességek kizárólag az Egyesült Nemzetek Szervezetének érdekében és nem személyes előnyükre illetik meg. A Főtitkár lemondhat és köteles lemondani a szakértők mentességéről minden olyan esetben, amelyben véleménye szerint a mentesség akadályozná az igazságszolgáltatás menetét és arról a Szervezet érdekeinek sérelme nélkül le lehet mondani.

VII. Cikk

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének utazási igazolványai

24. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezete tisztviselői részére utazási igazolványokat állíthat ki. Ezeket az utazási igazolványokat – a 25. bekezdés rendelkezéseiben foglalt feltételek mellett – valamennyi tagállam hatóságai érvényes útiokmányként elismerik és elfogadják.

25. bekezdés. Az említett utazási igazolványok tulajdonosainak oly igazolással ellátott beutazási engedély (amennyiben beutazási engedélyre szükség van) iránti kérelmét, amely szerint a tisztviselő a Szervezet megbízásából utazik, a lehető legrövidebb időn belül meg kell vizsgálni. Az utazási igazolványok tulajdonosainak gyorsutazását ezenkívül is meg kell könnyíteni.

26. bekezdés. A 25. bekezdésben említettekhez hasonló utazási kedvezményeket kell engedélyezni a szakértőknek és azoknak a személyeknek, akik – bár nincsenek az Egyesült Nemzetek utazási igazolványával ellátva – igazolják, hogy a Szervezet megbízásából utaznak.

27. bekezdés. A Főtitkár, a Főtitkárhelyettesek és az igazgatók, ha a Szervezet megbízásából és annak utazási igazolványával utaznak, ugyanazokat a kedvezményeket élvezik, mint a diplomáciai megbízottak.

28. bekezdés. A jelen cikk rendelkezéseit a különleges szervek megfelelő rangú tisztviselőire is lehet alkalmazni, ha az Alapokmány 63. Cikke alapján az említett szervekkel a Szervezettel való kapcsolataikra vonatkozólag létesített megegyezések erre vonatkozó rendelkezést tartalmaznak.

VIII. Cikk

A jogviták rendezése

29. bekezdés. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének megfelelő szabályozást kell megállapítani:

a) a szerződések tekintetében vagy egyéb magánjogi ügyekben felmerülő jogviták rendezésére, amelyekben a Szervezet félként van érdekelve;

b) azoknak a jogvitáknak a rendezésére, amelyekben a Szervezet oly tisztviselője érdekelt, aki hivatali állásánál fogva mentességben részesül, ha a mentességről a Főtitkár nem mondott le.

30. bekezdés. A jelen egyezmény értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó minden jogvitát a Nemzetközi Bíróság elé kell terjeszteni, feltéve, hogy a felek nem egyeznek meg az ügynek más módon való elintézésében. Ha egyfelől az Egyesült Nemzetek Szervezete, másfelől valamely tag között keletkezik jogvita, úgy az Alapokmány 96. Cikke és a Bíróság Alapszabályainak 65. Cikke alapján a felmerült jogi kérdésben tanácsadó véleményt kell kérni. A bíróság véleményét a felek ügydöntőnek fogadják el.

Záró cikk

31. bekezdés. A jelen egyezmény csatlakozásra nyitva áll az Egyesült Nemzetek Szervezetének minden tagja előtt.

32. bekezdés. A csatlakozás az erre vonatkozó okiratoknak az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkáránál való letétele útján történik és az egyezmény mindegyik taggal való viszonylatban a csatlakozási okirat letételének időpontjában lép hatályba.

33. bekezdés. A Főtitkár az Egyesült Nemzetek Szervezetének mindegyik tagját minden csatlakozási okirat letételéről tájékoztatja.

34. bekezdés. Ha valamely tag csatlakozási okiratát leteszi, gondoskodnia kell arról, hogy a jelen egyezmény rendelkezéseit saját jogrendszerének megfelelően alkalmazhassa.

35. bekezdés. A jelen egyezmény az Egyesült Nemzetek Szervezete és a csatlakozási okiratot letevő minden tag között hatályban marad, amíg e tag a Szervezet tagja marad, vagy a Közgyűlés valamely általános egyezményt fogad el és az illető tag ez utóbb említett egyezmény részesévé válik.

36. bekezdés. A Főtitkár egy vagy több taggal a jelen egyezmény rendelkezéseinek az illető taggal vagy tagokkal való viszonylatban történő végrehajtására vonatkozóan kiegészítő megállapodást köthet. Ezeket a kiegészítő megállapodásokat jóváhagyásra minden esetben a Közgyűlés elé kell terjeszteni.”

A Magyar Népköztársaság az Egyezményhez az alábbi fenntartással csatlakozott:

„A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa kifejezett fenntartást tesz az Egyezmény 30. Cikkével szemben, mivel álláspontja szerint a Nemzetközi Bíróság joghatósága csak az összes érdekelt felek előzetes önkéntes alávetésén alapulhat.”

3. §[1] Az 1. és 2. §-okban említett nemzetközi egyezmény a Magyar Népköztársaságra nézve az 1956. évi július hó 30. napján lépett hatályba. Végrehajtásáról az ügykör szerint érdekelt miniszterekkel egyetértésben a külpolitikáért felelős miniszter gondoskodik.

1 A második mondat szövegét módosította: 2006. évi CIX. törvény 158. § (3) e).

TARTALOMJEGYZÉK

1957. évi 15. törvényerejű rendelet ---- 1
az Egyesült Nemzetek kiváltságairól és mentességeiről New Yorkban, 1946. évi február hó 13. napján kelt nemzetközi egyezmény kihirdetéséről ---- 1
„Egyezményaz Egyesült Nemzetek kiváltságairól és mentességeiről. Az Egyezményt az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1946. február 13-án fogadta el ---- 1
I. Cikk ---- 1
Jogi személyiség ---- 1
II. Cikk ---- 1
Javak, vagyon és tulajdon ---- 1
III. Cikk ---- 2
Közlési könnyítések ---- 2
IV. Cikk ---- 2
A tagok képviselői ---- 3
V. Cikk ---- 3
Tisztviselők ---- 3
VI. Cikk ---- 4
Az Egyesült Nemzetek Szervezetének kiküldött szakértői ---- 4
VII. Cikk ---- 5
Az Egyesült Nemzetek Szervezetének utazási igazolványai ---- 5
VIII. Cikk ---- 5
A jogviták rendezése ---- 5
Záró cikk ---- 6